

Ο Ν Ο Υ Μ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν τῇ ἰσῶς θρῶνεται ἄλλα
δ' ἔγ' πῶς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φθ.
οἰκούς της κἀνάδες.
ΒΙΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Σ'. ΑΘΗΝΑ, ΚΡΗΤΙΚΗ 21 ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΤΗ 1909 ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 ΑΡΙΘΜΟΣ 349

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. ΟΙ καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσης.
- ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Τὰ παλιὰ τῆς σφοδρῆς.
- ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Ἡ Τροκόντα (συνέχεια).
- Ν. Κ. Ἐνα γράμμα.
- ΣΟΦΙΑ ΣΠΑΝΟΥΔΗ. Μηνῶλης Κελομεύτης.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σ. Σκέπτης.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΧΡΟΝΙΚΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—
- Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟ-ΗΜΟ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

(πού τὸ στείλανε τὰ Κρητικὸ-
πούλα ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο στὸν κ.
Παλαμᾶ καὶ πού μᾶς περὶκαλέ-
σανε νὰν τὸ δημοσιεύσουμε καὶ στὸ
«Νουμᾶ».)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΩΝ „Ο ΣΟΛΩΜΟΣ“

Κύριε Παλαμᾶ,

Θάθελα μὲ λόγια ὅσο τὸ δυνατόν πὺ ἀπλά
καὶ πὺ συμαζεμένα νὰ Σᾶς πῶ τὸν ἀλαλαγμὸ
τῆς χαρᾶς ὄλων ἐμᾶς τῶν νέων τῆς Κρήτης,
πού χαιρετᾶτε τόσο δημοτικὰ στὸ προχθεσινὸ
Σᾶς ἄρθρο.

Κι ἀκόμα ἤθελα πὺ πολὺ, νὰ Σᾶς πῶ ἐκ
μέρους τοῦ Συλλόγου μας, τὴν ἀνυπόταχτη
καὶ στοχαστικὴ σνᾶμα δομῆ ποὺ νοιώθουμε
ὄλοι μας ἐδῶ, γιὰ τὸν ἱερὸ Ἄρῶνα τοῦ θα-
σκάλικου ξεσκλαβωμοῦ.

Μᾶς ορηχτήσαν ὄλοι οἱ ἀνίδεοι καὶ τιποτέ-
νοι κ' ἔτσι ἀντρευστήκε μέσα μας πὺ ἀγα-
ναχτησμένος καὶ ροχρὸς ὁ θυμὸς τοῦ Κρητι-
κοῦ αἱμάτου. Καὶ νοιώθουμε δογανικὴ πλειᾶ—
ὡσᾶν τὴν Πείνα—μέσα μας τὴν ἀνάγκη τῆς
Νίκης.

Καὶ τὰ λόγια Σᾶς ἔρχονται Τυσταίικα
ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ φουρτουσιάζουν μέσα
μας ὄλους τοὺς σπαρτιάτικους θυμοὺς. Σκληρὰ
κι ἀνήλεα καὶ βάρβαρα νοιώθουμε ἐμεῖς σὶν
Κρήτη τὸν ἀγῶνα. Κ' ἔχομε πάντα ἀνάγκη
ἀπὸ ἕναν Ἀθηναῖο, νὰ ὑψῶνεται ἀνάμεσα
στὶς στριγγιές κι ἀπειθᾶρχητες κραυγές τοῦ
πολέμου καὶ μὲ τῶν στίχων του τὸ τραγουδητὸ
νὰ μαθαίνει τὰ μπράτια μας πῶς νὰ πέφτουν
μὲ τὸ τσεκούρι ρυθμικὰ.

Καὶ γι' αὐτὸ κ' ἐμεῖς οἱ νέοι τῆς Κρήτης,
χαιρετοῦμε ἀπ' ἐδῶ πέρα τὰ λόγια Σᾶς, ὦ
Ποιητῆ, μὲ ἀναβουητὸ θριάμβου: Ἐἴναι ὁ

στρατὸς πὺ περιμέναμε καὶ φάνηκε ἐπιτέλους
νᾶρχεται ἀπὸ τὴν ἄκρα ἐνὸς μεγάλου, σκονι-
σμενοῦ δροῦμου!

Ἡράκλειο (Κρήτης) 10.6.09

N. Κ.

ΟΙ ΚΑΗΜΟΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ

(20—31 τοῦ Δεκέβρου τοῦ 1907)

38

Ο ΠΗΓΑΣΟΣ

Πέρα σὲ μιὰ κακοτοπιὰ τῆς Ροῦμείης,
ἐκεῖ κατὰ τὸ φουμιστὸ τῆς κυρᾶ Ρήνης κάστρο,
τὸ καλοκαίρι μὲν ἀγῆ
τᾶλογο ἀσάλευτο γεμμένο πρὸς τὴν
λαμπύριζε σὸν ἄστρο
καὶ τὰ φτερά του τὸ καθένα σὰ σπ.θ.,
καὶ τὸ βοθὸ γαλάζιο τοὺς εἰδείχες ἄμπως μαθρα,—
κι ὁ ἀνασασμός του λαῖρα.
Καὶ γνώρισα τὸν Πήγασο
κ' ἔκροξα: —Ἐσὸ ἐδῶ;
Καὶ μ' ἀποκρέθηκε

α — Προσμένω

ἀπὸ τοῦ Μπάθρον τὸν καιρὸ.
Τὸν ἔχασα τὸν κοβαλλάρη,
χρόνια θὰ διάβηκαν καὶ χρόνια,
τὸν ἤξεο ὁ Χάροντας, παλαίγανος
στὰ μαρμαρένια ἀλῶνια.
Χάθηκε ὁ κοβαλλάρης, πάει
στὸν τάραγο; στὰ ἡλῶσια; δὲ γνωρίζω πού
στέκω σὰ νᾶχασα τὴν σνᾶτα,
στέκω σὰ χήρα, στέκω δίχως νᾶτα,
σὸν τὸ κορμὶ φωτοκαμένον εἶμαι δευτροῦ.
Μιλοῦσαμε μαζί καθὼς μιλᾶ
τᾶδερφι τᾶδερφοῦ
τέτοια δὲ θᾶχε σντυχιὰ
τᾶλογο ὁ Σάνθος μὲ τὸν Ἀχιλλᾶ.

Τὰ φρενιασμένα τὰ ταξίδια μας τὰ ὄραϊα!
Ψηλὰ ἀπὸ τᾶλκικὰ β.νῶν
κι ὡς νᾶτον στὰ βενέτικα παλάτια,
Πήγασος, εἶχα τὰ φτερά,
κ' ἐκεῖνος, ἄνθρωπος, τὰ μάτια.
Σᾶς γγίξαμε, κορφές τῶν ἰδεῶν,
κ' ἤπιουμε μέσῳ σῶν παθῶν ἀχόρταγα τὰ βᾶθη
μὰ κοβαλλάρης μὲσ' στοὺς κοβαλλάρηδες
ποιὸς ἄλλος ξανισιάθη;

Τὸν ἔξεο ὁ Ρήνος ὁ περῆφανος
διαφρευτητῆς ξεδιφραστῆς πλατῆς
κάστρων, ψυχῶν καὶ τόπων

καὶ, λιμνη Ἑλβετικῆ, κ' ἐσὸ,
ὅσο γλυκεῖα, τόσο βαθιὰ ζωγραφιστῆ
στοὺς πόθους τῶν ἀνθρώπων
καὶ πὺ βαθιὰ στοὺς ἔρωτες τῶν ποιητῶν, κ' ἐσεῖς
δρυμοὶ τευτονικοὶ καὶ ἰταλικὰ ἀκρογᾶλια,
καὶ πύργοι ἐσεῖς ρωμαντικοὶ κ' ἐρείπια στοιχειωμένα
κι ὁ ἀδιάντροπος ξεφραντωτῆς κ' ἐσὸ δειλὴ παρθένα.
Τῆς ἀμαρτίας τοὺς ἄγχιους τοὺς ἄνθους
ἀπόκοτα τοὺς ἔκοψε καὶ στόλιξε μ' αὐτοὺς
καὶ φόρτωσε τὰ σύμμετρα τῆς τέχνης τοῦ ἀνθογυᾶλια.

Ἑλληνολάτρης βάρβαρος, ροβόλησε
μοκρυᾶθε καὶ γονάτισε στὸ δοξασμένο χῶμα
τῆς Ἀττικῆς οἱ μέλισσες δὲν τὸ καταφρονέσανε
τὸ σκνθικὸ του στόμα.

Τῆς θεῖας τῆς γῆς διαλαλητῆς,
μὰ καὶ κρητῆς,
τῆς ἔφερε τὴ λύρα του καὶ τὸ σπαθὶ του ἀντάμα
κ' ἔρθε, καὶ σβεῖ σὶν ματωμένη λιμνοθάλασσα
τὴ φλόγα τῆς ζωῆς του καὶ τὸ δρᾶμα.

Καὶ νὰ ὡς ἐδῶ ἀνυπόταχτη μὲ τὸν καημὸ ἢ ψυχὴ του
κι ὡς τοὺς γυᾶλους πὺ τοὺς μολῶνει ὁ Φίδαρης
ἀπὸ τὸ βράχο τῆς μεγάλης Ἀθηνᾶς
κι ἀπὸ τὰ κορφοβούνια τῆς Χειμάρρας.

Μπάθρον κι ἂν κρᾶζονταν αὐτοὺς,
εἶταν ὁ Ἀρόλδος κι ὁ Μαφρέδος τραγικός,
καὶ εἶταν ὁ Λάρας.

Ἀυτοὺς μὲ πρόσταξε κ' ἐγὼ τὸν ἔφερα
κ' ἤξεο τὸ σταυραδέρι του τὸν Κάη,
καὶ μὲ τοὺς ἄγγελους ἀντάρτες τοῦ Θεοῦ,
τῆς γῆς ταξιδευτῆς καὶ τοῦρανοῦ,
ἔθεσε ἀγάπες. Τόνε πῆσαν, πάει.

Σῶθηκε ἐδῶ πεντάρφανος
ἀπὸ τὰ ρῆγια τᾶχαρα κι ἀπὸ τὸ Μισολόγγι,
καὶ παραδέρνω μοναχὸς καὶ παραστρατισμένος
τὰ ὄρνια, τὰ πλάγια, καὶ οἱ σπηλιές καὶ οἱ πόταμοι
καὶ οἱ λόγγοι,

σὰ μ' ἀγναντέφουσε, ξαφνιάζονταν. Εἶμαι ξένος.
Ἐνας ὑπνος βαρὸς μὲ μολυβῶνει,
ὁ κοβαλλάρης μὲν ἔδειχνε τὸ δρομὸ ὁ χερσοχέρης,
ζηλεύω καὶ τᾶνάλαφο τοῦ Μάρτη χελιδόνι...
Ποιὸς εἶσ' Ἐσὸ καὶ πὺ μὲ ξέρεῖς; —»

α — Κ' ἐγὼ εἶμαι κοβαλλάρης, ἔλα,
σὶν διαμαντένια σου τὴ σέλλα
γνωρίζω πῶς νὰ κρατηθῶ.
Μόνο μ' ἐσένα τὸ ταξίδι τᾶγαπῶ.

Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὸ γένος τὸ μεγάλο
πού πρωτανάθρευσε κ' ἐσέ.
Γιὰ πάρε με καὶ φέρε με, ὑποταχικέ,
ψηλότερα κι ἀπὸ τὸν ἄλλο! —»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ